

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Open & Distance Education)

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-११० ०५८

शास्त्री, द्वितीयवर्षम् (व्याकरणम्) (षष्ठपत्रम्)
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2022-23

पत्रम् - ..... विषयः - .....
अध्येतुः नाम - ..... पञ्जीकरणसंख्या - .....
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः - .....

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः .....
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः

खण्डाः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 X 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 X 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 X 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः - 100	प्राप्ताङ्काः -

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनः प्रेषणदिनाङ्कः - .....

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम् .....
दिनाङ्कः .....

शास्त्री, द्वितीयवर्षम् (व्याकरणम्) – षष्ठपत्रम्

- विषयः - वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (अदादितः लाकारार्थप्रक्रियान्तो भागः) पूर्णाङ्काः-100
- निर्देशः - अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति।
अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम्।
- Note - This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः - क

- प्रश्नाः - विंशतिः समाधेयाः अङ्काः - 02 x 20 = 40
- निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।
- Note - This section contains twenty five questions. Out of these twenty (20) questions should be answered.

१. 'ऊर्णोतेर्विभाषा' सूत्रस्य कः अर्थः? उदाहरणद्वयं च लिखत।
२. "हन्" धातोः वधादेशः केन सूत्रेण भवति।
३. 'इणो गा लुङि' इति सूत्रस्य किं प्रयोजनम्?
४. 'तनादिकृञ्भ्य उः' इति सूत्रं यथाग्रन्थं लिखत।
५. 'श्रुवः शृ च' सूत्रार्थं लिखत।
६. "पा" धातोः पिबादेशः केन सूत्रेण भवति?
७. "यच्छति" इत्यत्र प्रकृतिः का इति लेखनीया।
८. "क्यङ्" प्रत्ययविधायकं सूत्रं लिखत।
९. 'लिटः कानज्वा' सूत्रं यथाग्रन्थं लिखत।
१०. "चुरादिभ्यः" धातुभ्यः केन प्रत्ययेन विधानं क्रियते।
११. 'अदिप्रभृतिभ्यः शपः' सूत्रं यथाग्रन्थं विवृणुत।
१२. "मीमांसते, दीदांसते, शीशांसते" इत्यत्र दीर्घः केन सूत्रेण कुत्र च भवति।
१३. "क्यष्" प्रत्ययविधायकं सूत्रं किं? उदाहरणद्वयं लिखत।
१४. 'सनाद्यन्ता धातवः' ससूत्रार्थं वर्णयत।
१५. 'स्यतासि लृलुटोः' सूत्रं उदाहरणसहितं लिखत।
१६. 'सार्वधातुके यक्' सूत्रं वर्णयत।
१७. "वित्तपते" इत्यत्र आत्मनेपदविधायकं सूत्रं किम्।
१८. "अपजानीते" इत्यत्र केन सूत्रेण आत्मनेपदं विधीयते।
१९. "ददाति" इत्यत्य धातुः, लकारः, पुरुषः, वचनश्च कः?
२०. "श्रम्" विकरणम् केन सूत्रेण भवति।
२१. "सन् प्रत्ययः" केन सूत्रेण भवति।

२२. "परस्मैपदविधायकं" सूत्रं विलिख्य उदाहरणद्वयं प्रदर्शयत।
 २३. "अजनि" इति रूपं कस्य लकास्य वर्तते।
 २४. "लभ्" धातोः लट्लकाररूपाणि विलिखत।
 २५. "नृत्यति" इत्यत्र केन सूत्रेण श्यन् भवति।

खण्डः - ख

प्रश्नाः - पञ्च समाधेयाः

अङ्काः- 08 x 05 = 40

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येकं प्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते।

Note : - This section contains eight questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

१. "लः कर्मणि च भावे चाकर्मकेभ्यः" सूत्रं यथाग्रन्थं विवृणुत।
२. "यङ्प्रत्ययविधायकं" सूत्रं विलिखत।
३. 'सनासंशभिक्ष उः' ससूत्रार्थोदाहरणानि लिखत।
४. "पा" धातोः लट्, लृट् लकारयोः रूपाणि प्रदर्शयत।
५. 'लटः शतृशानचावप्रथमासमानाधिकरणे च' सूत्रं यथाग्रन्थं लिखत।
६. "काम्यच्" प्रत्ययविधानं केन सूत्रेण भवति सोदाहरणं लिखत।
७. "आह, ब्रवीमि, जुहोति, कुरुत" एतेषु रूपद्वयं साधनीयम्।
८. "यङ्लुक्प्रत्ययविधायकं" सूत्रं यथाग्रन्थं विवृणुत।

खण्डः - ग

प्रश्नाः - द्वौ समाधेयौ

अङ्काः- 10 x 02 = 20

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ । प्रत्येकं प्रश्नः प्रायः त्रिशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note : - This section contains four questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

१. "यङ्प्रत्ययविधायकं" सूत्रं विलिख्य उदाहरणपञ्चकं प्रदर्शयत।
२. 'णिश्रिद्रुमुभ्यः कर्तरि चङ्' सूत्रं यथाग्रन्थं लिखित्वा उदाहरणानि च लेखनीयानि।
३. "भू" धातोः पञ्च लकारेषु रूपाणि लिखत।
४. "यङ्लुक्प्रत्ययविधायकं" सूत्रं विलिख्य उदाहरणपञ्चकं प्रदर्शयत।

Filename: शास्त्री (द्वितीयवर्षम्) - षष्ठपत्रम् (व्याकरणम्)
Directory: C:\Users\msp\Documents
Template: C:\Users\msp\AppData\Roaming\Microsoft\Templates\Normal.dot
m
Title:
Subject:
Author: DELL
Keywords:
Comments:
Creation Date: 11/29/2023 10:49:00 AM
Change Number: 20
Last Saved On: 12/9/2023 2:16:00 PM
Last Saved By: msp
Total Editing Time: 14 Minutes
Last Printed On: 12/9/2023 2:16:00 PM
As of Last Complete Printing
Number of Pages: 4
Number of Words: 1,319 (approx.)
Number of Characters: 7,520 (approx.)